

Aan: De staatssecretaris voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
dhr. M. van Ooijen
Cc: Directeur Jeugd van het ministerie van VWS, mw. M.A. Kleiboer

Datum 17 november 2023
Onderwerp Onderzoeksrapport Financiering jeugdzorg bij combinatie-instellingen

Geachte heer Van Ooijen,

Hierbij ontvangt u de rapportage van het onderzoek Financiering jeugdzorg bij combinatie-instellingen uitgevoerd door de Jeugdautoriteit (JA) en de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa).

Het onderzoek richt zich op manier waarop jeugdzorgactiviteiten bij combinatie-instellingen worden gefinancierd, en de overwegingen die bij de combinatie-instellingen een rol spelen in relatie tot de continuïteit van (jeugd)zorg. In deze oplegbrief presenteren we kort enkele belangrijke bevindingen en aanbevelingen. Voor de overige conclusies en aanbevelingen verwijzen wij naar de rapportage.

Jeugdzorg in combinatie-instellingen vaak niet kostendekkend

Combinatie-instellingen zijn voor het jeugdzorgstelsel belangrijk vanwege het type aanbod en de financiële omvang van hun jeugdzorgactiviteiten. Ze zijn verantwoordelijk voor ongeveer één derde van de totale gemeentelijke uitgaven aan gespecialiseerde jeugdzorg. Uit ons onderzoek blijkt echter dat veel combinatie-instellingen hun jeugdzorgactiviteiten niet kostendekkend kunnen exploiteren. Om de negatieve resultaten op de jeugdzorgactiviteiten te compenseren zijn ze aangewezen op kruissubsidiëring vanuit andere financieringsstromen, met name de Wet langdurige zorg. Verliezen op de jeugdzorg betekenen een bedreiging van de continuïteit van zorg, maar kruissubsidiëring is ook een onwenselijk fenomeen omdat zorggelden gebruikt worden voor een andere doelstelling dan waar premie voor geïnd wordt. Bovendien betekent kruissubsidiëring in beginsel dat de marktwerking verstoord wordt.

Risico op discontinuïteit zorg

Op korte termijn zijn de meeste instellingen niet voornemens hun jeugdzorgactiviteiten af te stoten, maar als deze verlieslatend blijven zullen veel instellingen het aanbieden van (bepaalde vormen van) jeugdzorg wel heroverwegen. De mogelijkheden voor kruissubsidiëring worden kleiner, door

bijvoorbeeld de korting van de normatieve huisvestingscomponent in de Wlz tarieven. Voor de middellange termijn geeft dit risico's op discontinuïteit voor de (jeugd)zorg.

Aanbevelingen

De bevindingen van het onderzoek geven aanleiding tot het doen van aanbevelingen aan de verschillende stakeholders van het jeugdzorgstelsel. Iedere stakeholder heeft daarbij haar rol en verantwoordelijkheid waardoor het van belang is voor de effectiviteit dat ook iedere stakeholder opvolging geeft aan de aanbevelingen. Wij lichten twee aanbevelingen eruit over de inrichting van het stelsel.

Stimuleren regionalisering en standaardisering in jeugdzorg

In de praktijk lopen combinatie-instellingen vanuit de verschillende zorgstelsels tegen verschillende leveringsvoorwaarden aan voor soortgelijke zorg. Dit compliceert bij combinatie-instellingen de uitvoering van de jeugdzorgactiviteiten en maakt het inefficiënt. Wij bevelen aan om bij het standaardiseren en reguleren van de regionale en landelijke inkoop, kwaliteitsborging en administratie van de jeugdzorg eerst goed lering te trekken uit de voor- en nadelen van de werkwijze in andere zorgstelsels.

Er is dus een behoefte aan regionalisering en standaardisering vanuit de combinatie-instellingen, en deze behoefte sluit ook goed aan bij de richting en ambities in de Hervormingsagenda Jeugd. Bij het concreet vormgeven hiervan is nader onderzoek naar de rol en werkwijze van zorgkantoren en verzekeraars met die van gemeenten op het gebied van inkoop, kwaliteitsborging en administratie zinvol.

Aansluiten bij regio-indeling in andere stelsels

De tweede aanbeveling die wij in deze oplegbrief willen aanstippen betreft het bevorderen van stelseloverstijgende regionale samenwerking. Het is goed om bij de herziening zoveel mogelijk aan te gaan sluiten bij de regio-indeling van andere (zorg)stelsels. Dit helpt om te komen tot een meer een integrale en gecoördineerde aanpak van meervoudige problematiek door de gelijktijdige inzet van zorg uit verschillende domeinen.

EWS

Ook ons brengt dit onderzoek inzicht. Het inzicht dat wij onze monitoring op risico's op discontinuïteit van (jeugd)zorg bij combinatie-instellingen gaan aanscherpen. In onze Early Warning Systems (EWS) zullen wij parameters definiëren die ons helpen bij het tijdig signaleren van die risico's. Deelname van gecombineerde aanbieders aan het EWS is verplicht als de Wet beschikbaarheid jeugdzorg in werking is getreden; dit rapport onderstreept de wenselijkheid hiervan nog eens.

Conform eerder gemaakte afspraken zal de rapportage na twee weken op de website van de JA en de NZa worden gepubliceerd.

Met vriendelijke groet,

Mede namens Karina Raaijmakers plaatsvervangend bestuursvoorzitter NZa

Kees van Nieuwamerongen
Directeur Jeugdautoriteit